

PISAŁK

Polski Integracyjny System
Alternatywnej Komunikacji

LiveUSB

Instrukcja obsługi

Spis treści

1	Co to jest PISAK usb i do czego służy ?	1
2	Jak uruchomić PISAK usb ?	3
2.1	Jak uruchomić BIOS Menu lub BIOS ?	4
2.2	Jak wskazać PISAK usb jako urządzenie rozruchowe ?	10

Rozdział 1

Co to jest PISAK usb i do czego służy ?

PISAK usb to pendrive, na którym nagrany jest system PISAK. Dzięki niemu PISAK można uruchomić bez przeprowadzenia jakichkolwiek procesów instalacyjnych na większości komputerów.

Rysunek 1.1: PISAK usb

W celu uruchomienia PISAKa należy po włożeniu pendriva do gniazda usb uruchomić na komputerze tryb rozruchu z usb (szczegółowy opis znajduje się w drugim rozdziale instrukcji). Testowanie PISAKa nie powoduje żadnych zmian na dysku wewnętrznym komputera. Po wyjęciu PISAK usb komputer powraca do standardowego trybu pracy.

PISAK usb podzielony jest na dwie części (dwie partycje). Pierwsza – partycja I jest widoczna pod systemem Windows. Zawiera film promocyjny, filmy edukacyjne oraz tą instrukcję. Druga – partycja II nie jest widoczna pod systemem Windows. Znajduje się na niej pełny system PISAK.

Rozdział 2

Jak uruchomić PISAK usb ?

Domyślnie, po włączeniu komputer uruchamia system operacyjny znajdujący się na jego dysku wewnętrznym (najczęściej jest to Windows). Istnieje jednak możliwość uruchomienia systemu operacyjnego znajdującego się na innym urządzeniu podłączonym do komputera, np. na dysku zewnętrznym, płycie CD/DVD, karcie pamięci.

Po włączeniu komputer poszukuje systemu operacyjnego na podłączonych urządzeniach według kolejności zapisanej w programie BIOS. Uruchamia pierwszy znaleziony system operacyjny. W celu uruchomienia PISAKa usb należy ustawić partycję II pendriva PISAK usb najwyżej w hierarchi urządzeń. Takie zmiany wprowadza się w programie BIOS.

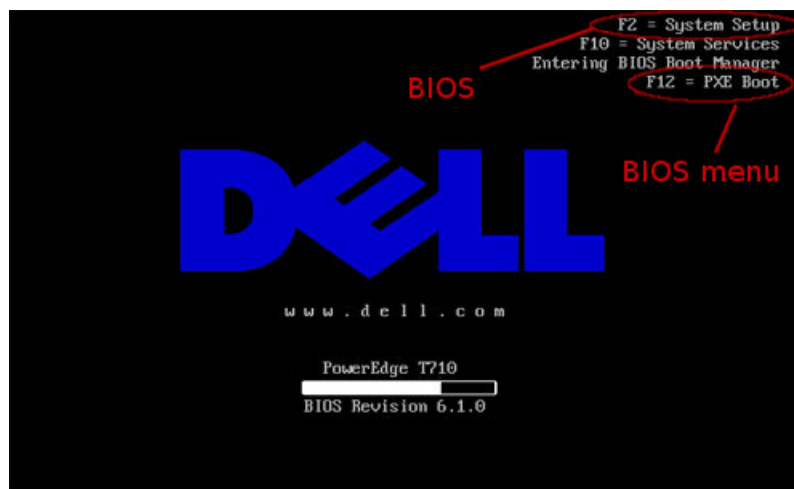
Uwaga!

BIOS jest bardzo potężnym narzędziem. Łatwo można uszkodzić komputer wprowadzając niewłaściwe zmiany. **Nie eksperymentuj z BIOSem** jeżeli dane znajdujące się na dysku komputera są dla Ciebie ważne!

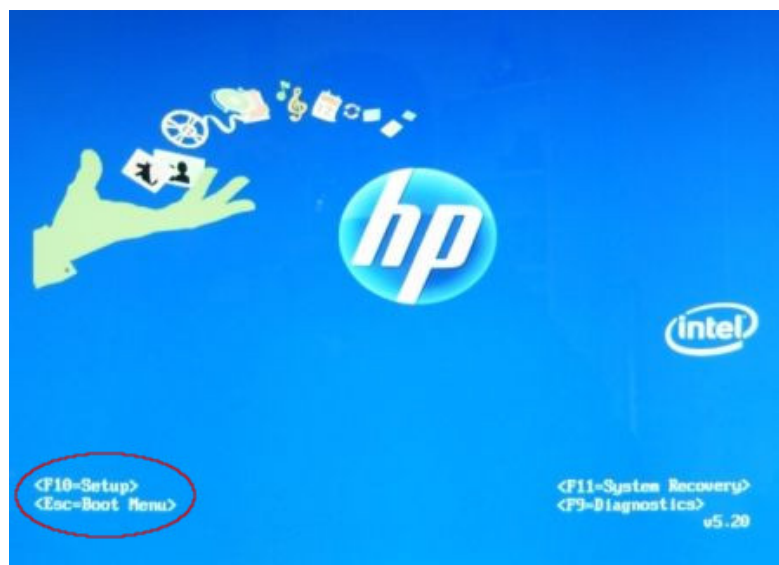
Najłatwiejszy sposób na uruchomienie PISAK usb to wejście w uproszczoną wersję programu BIOS, tzw. BIOS Menu. Niestety, nie każdy komputer jest wyposażony w BIOS Menu. BIOS Menu to lista wszystkich podłączonych pod komputer urządzeń. Po wybraniu jednej pozycji (za pomocą strzałek – góra, dół) komputer próbuje uruchomić system operacyjny ze wskazanego urządzenia. Jeżeli na urządzeniu nie ma zainstalowanego systemu operacyjnego komputer powraca do trybu domyślnego i uruchamia system operacyjny z dysku wewnętrznego.

2.1 Jak uruchomić BIOS Menu lub BIOS ?

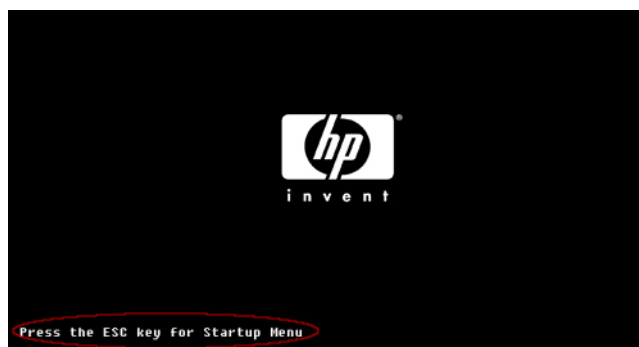
Po włożeniu PISAK usb do gniazda usb należy przyrzeć się pierwszemu ekranowi pojawiającemu się od razu po uruchomieniu komputera (tzw. ekran POST). Najczęściej na tym ekranie można odnaleźć informację o skrótce klawiszowej uruchamiającej BIOS i ewentualnie BIOS Menu. Na ilustracjach 2.1 – 2.9 przedstawiono przykładowe ekrany POST wraz z zakreśloną na czerwono informacją o odpowiednich skrótach klawiszowych.

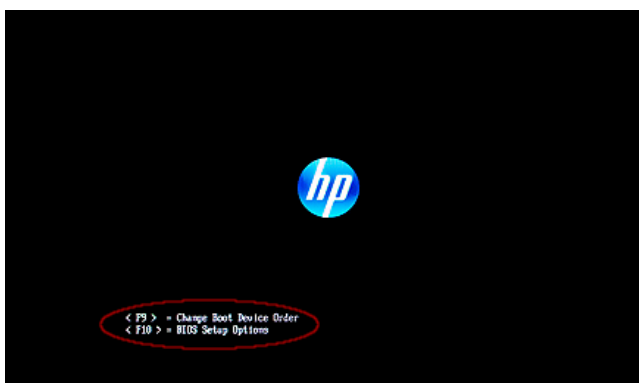
Rysunek 2.1: Ekran POST Dell.

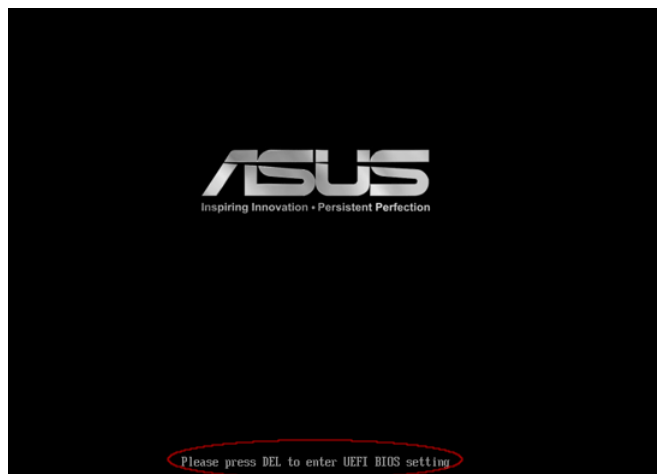
Rysunek 2.2: Ekran POST hp.

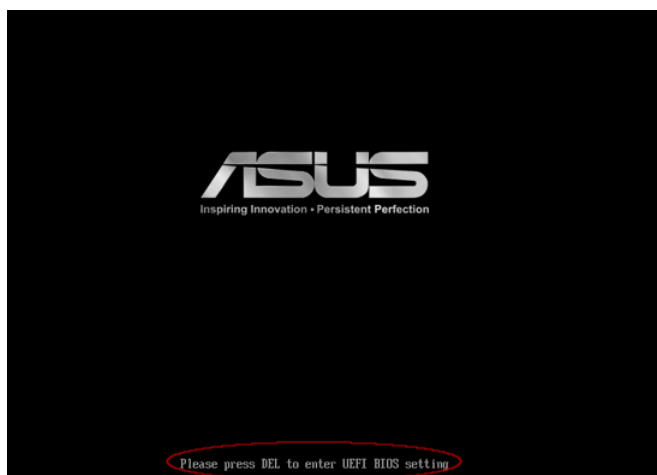
Rysunek 2.3: Ekran POST hp.

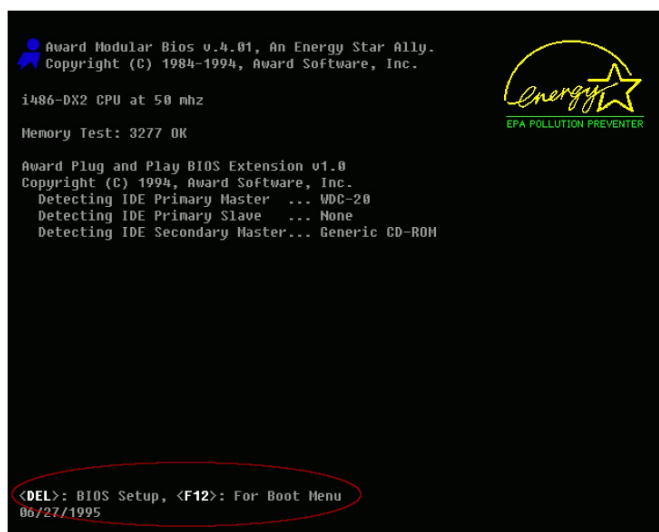
Rysunek 2.4: Ekran POST hp.

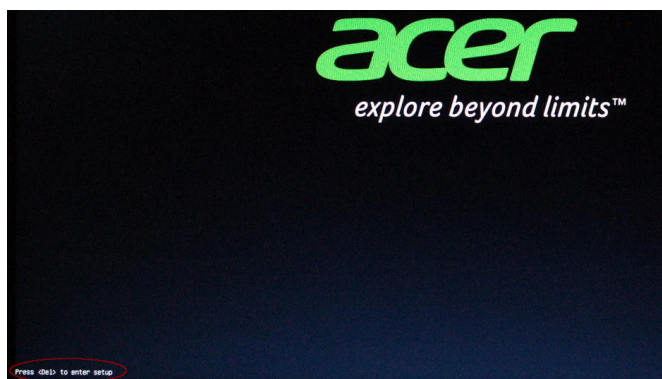
Rysunek 2.5: Ekran POST Asus.

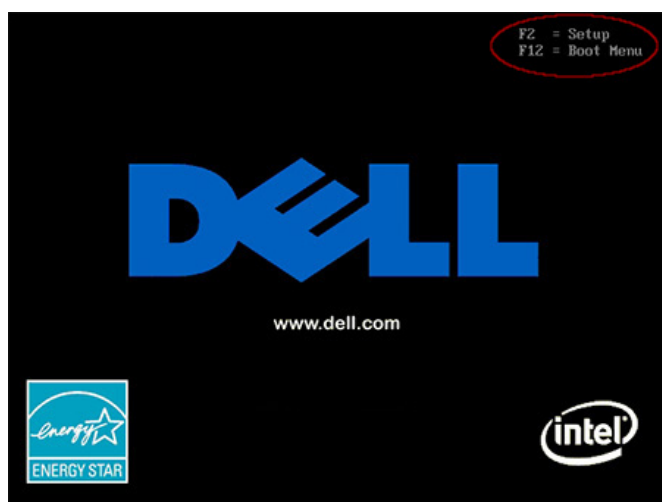
Rysunek 2.6: Ekran POST Asus.

Rysunek 2.7: Ekran POST PC.

Rysunek 2.8: Ekran POST Acer.

Rysunek 2.9: Ekran POST Dell.

Jeśli nie znalazłeś informacji o skrótce klawiszowym na ekranie POST spójrz na poniższą listę. Wyszukaj markę swojego sprzętu oraz klawisz odpowiadający za wejście do BIOS-u.

- ABIT – Del
- Acer – F2 lub Ctrl Alt Esc
- ASUS – Del lub F2
- ASRock – F2
- American Megatrends (AMI) – Del lub F1
- AST Advantage, Tandon – Ctrl Alt Esc
- Award – Del lub F1
- Compaq – F10 gdy na ekranie w górnym rogu pojawi się mały kwadrat
- Dell – Del, F2, F1, Ctrl Alt Enter, wcisnąć Reset dwa razy
- DFI – Del lub F8
- Gigabyte – Del
- MSI – Del
- Hewlett Packard – F1, F2 gdy pojawi się logo HP lub F10 dla nowszych wersji
- IBM – F1, Ins (wcisnąć i przytrzymać obydwie klawisze myszy)
- NEC, Packard Bell, Amax, Micron, Aptiva, Sharp – F1, F2
- Phoenix BIOS – F1, F2, Ctrl Alt Ins, Ctrl S, Ctrl Alt Esc, Ctrl Alt S, Ctrl Alt
- Enter, Del
- Sony – F3 potem F1 lub F2
- Toshiba – Esc, F1, F2
- Zenith – Ctrl Alt Ins

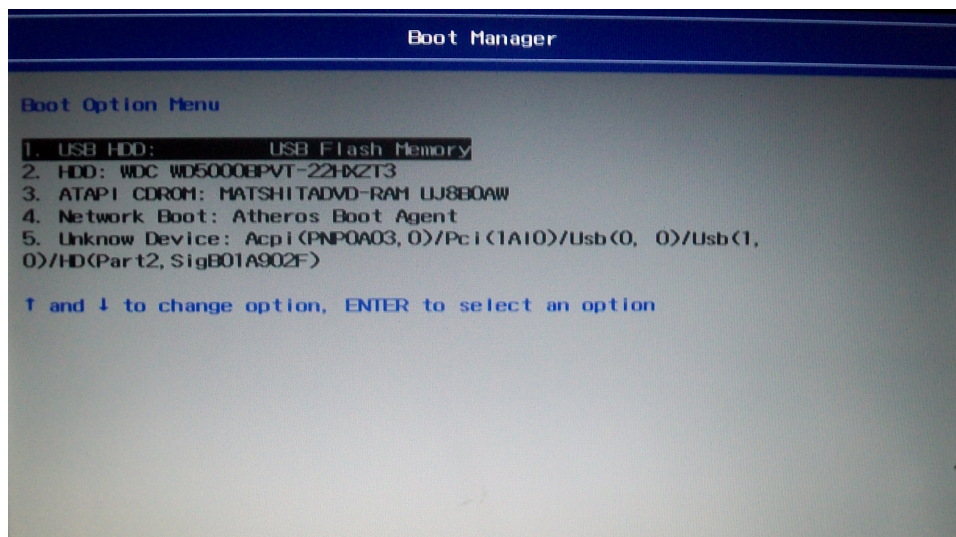
Najpopularniejszy skrót klawiszowy to **F2** dla BIOS oraz **F11** lub **F12** dla BIOS Menu. Wśród możliwych kombinacji znajdują się ponadto:

- Ctrl Q,
- Ctrl S,
- Ctrl S,
- Esc,
- Alt Esc,
- Ctrl Alt Esc,
- Ctrl Alt Enter,
- Ctrl Alt F8,
- Ctrl Alt Ins,
- Ctrl Alt Q,
- Ctrl Alt S,
- Ctrl Alt D,
- Ctrl Alt P,
- CtrlEsc,
- Ctrl Shift S

Kombinacji jest dużo. Jeżeli nie działają podstawowe skróty klawiszowe najlepiej jest wpisać w wyszukiwarce internetowej model lub producenta swojego laptopa lub producenta płyty głównej i dopisać „bios klawisz”.

2.2 Jak wskazać PISAK usb jako urządzenie rozruchowe ?

Po uruchomieniu BIOS Menu wyświetli się ekran podobny do przedstawionego na ilustracji 2.10

Rysunek 2.10: BIOS Menu.

W programie **BIOS Menu** wystarczy strzałkami – góra, dół wybrać pozycję odpowiadającą podłączonemu do komputera usb i nacisnąć enter.

W przypadku uruchomienia **BIOSA** wyświetli się szaro, niebieski ekran podobny do ilustracji 2.11

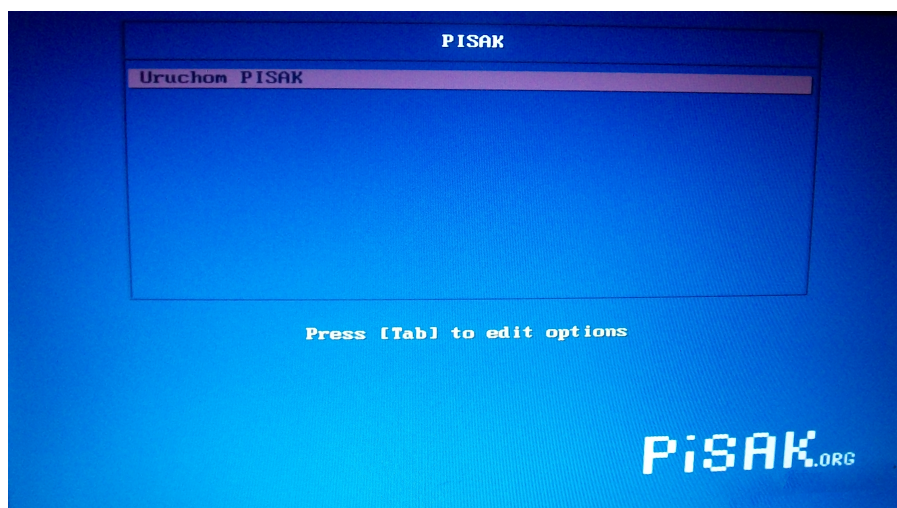
Rysunek 2.11: BIOS.

W programie **BIOS** należy przejść strzałkami – lewo, prawo do zakładki Boot, a następnie znaleźć miejsce, w którym wyświetlone są wszystkie podłączone urządzenia. Kierując się informacjami znajdującymi się po prawej stronie ekranu należy ustawić pozycję odpowiadającą PISAK usb na pierwszym miejscu i ponownie uruchomić komputer.

Uwaga!

Niektóre wersje programu BIOS wyposażone są w tzw. opcję bezpiecznego bootowania (Secure Boot). Jeżeli ta opcja jest aktywna wyświetli się informacja o zablogowaniu rozruchu z PISAK usb przez tryb Secure Boot („EFI USB Device (Usb Mass Storage Driver) has been blocked by the current security policy”). Opcja Secure Boot powinna znajdować się w BIOSie w zakładce Boot albo Security (w zależności od wersji BIOSa). W celu uruchomienia PISAKa należy tę opcję ustawić na „Disable”.

Po udanym rozruchu wyświetli się ekran powitalny podobny do ekranu przedstawionego na ilustracji 2.12.

Rysunek 2.12: PISAK – ekran powitalny.

Po naciśnięciu klawisza Enter rozpocznie się ładowanie systemu PISAKa.

POWODZENIA!

Instrukcje użytkownika oraz tutoriale można znaleźć na stronie pisak.org.

